

द्वितीय वर्ष कला (S. Y. B. A.)

पहिले सत्र

विषयाचे नाव

साहित्यविचार [DSE 1 B (3)]

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे :

१. भारतीय आणि पाश्चात्य साहित्यविचाराच्या आधारे साहित्याची संकल्पना, स्वरूप आणि प्रयोजनविचार समजावून घेणे.
२. साहित्याची निर्मितिप्रक्रिया समजावून घेणे.
३. साहित्याची भाषा आणि शैली विषयक विचार समजावून घेणे.

घटक	तपशील	श्रेयांक	तासका
१	● साहित्याचे स्वरूप आणि प्रयोजन १. साहित्याची संकल्पना (भारतीय, पाश्चात्यांच्या व्याख्या), साहित्यातील अनुभवाचे विशेष : वास्तव आणि कल्पित यांचा संबंध, संवेदनात्मकता, भावनात्मकता, वैचारिकता, सेन्द्रीयत्व, सूचकता, विंशष्ट आणि विंशत्तात्मकता२. प्रयोजन म्हणजे काय? मम्मटाची प्रयोजने; तसेच इच्छापूर्ती, जिज्ञासातृप्ती, विरेचन, आत्माविष्कार, अनुभवविश्वाची समृद्धी, स्वप्नरंजन, उद्धोधन, प्रचार, मनोरंजन, आनंद या प्रयोजनांचा विचार.	१	१५
२	● साहित्याचा नामताप्रक्रिया १. प्रतिभा, स्फूर्ती, कल्पना, चमत्कृती यांचे स्वरूप, संकल्पना आणि साहित्यिकाचे व्यक्तिमत्त्व संवेदनक्षमता, शैशववृत्ती, अनुभवसमृद्धी व विद्वत्ता, साहित्यिकाचा जीवनविषयक आणि साहित्य विषयक दृष्टिकोन.	१	१५
३	● साहित्याची सामाजिकता व भाषा १. साहित्य आणि समाज, जीवनमूल्ये आणि साहित्य मूल्ये, साहित्यवाचनाची प्रक्रिया व आवश्यकता२. साहित्याची भाषा : शब्दार्थाचा वक्रव्यापार; वक्रोक्ती, अलंकार, प्रतिमा, प्रतीक, प्राक्कथा३. शैली विषयक स्थूल चर्चा - लेखक, आशय, साहित्यप्रकार या अनुरोधाने चर्चा	१	१५

संदर्भ साहित्य :

- .१ साहित्यविचार, डॉ. अ. वा. कुलकर्णी
- .२ साहित्यविचार, (संपा.) डॉ. द.दि. पुंडे, डॉ. स्नेहल तावरे
- .३ साहित्यविचार, भालचंद्र खांडेकर
- .४ भारतीय साहित्यविचार, डॉ. लीला गोविलकर
- .५ काव्यशास्त्र प्रदीप, डॉ. स. रा. गाडगीळ
- .६ वाङ्मयीन शैली आणि तंत्र, म. द. हातकणंगलेकर
- .७ साहित्य आणि सामाजिक संदर्भ - रा. ग. जाधव
- .८ साहित्य व सामाजिक संदर्भ - डॉ. अंजली सोमण
- .९ कविता आणि प्रतिमा सुधीर रसाळ
- १० साहित्यशास्त्र स्वरूप व समस्या, डॉ. वसंत पाटणकर
- ११ साहित्य स्वरूप आणि समीक्षा, डा. ल. कुलकर्णी
- १२ पाश्चात्य साहित्यविचार, बालशंकर देशपांडे